

Komt dat zien, komt dat zien! Kunstgras-Nederland geeft showtje weg in Duitsland

De vele bedrijven in de kunstgrasindustrie grijpen de FSB beurs aan hun laatste ontwikkelingen te tonen.

Van 26 tot en met 28 oktober vindt in Keulen de FSB-beurs plaats. De beurs is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een toonaangevend evenement waar met name de internationale sportvloerenindustrie, en de kunstgrasindustrie in het bijzonder, zijn laatste ontwikkelingen presenteert. En de Nederlandse industrie is duidelijk aanwezig.

Auteur: Guy Oldenkotte

De invloed van Nederlandse bedrijven op de internationale sportvloerenmarkt is onmiskenbaar. Van wereldkampioenschappen voetbal op Nederlands gras tot Olympisch hockeyspektakel op kunstgras uit Nederland; ons land mag met recht trots zijn op het predicaat 'Made in Holland' dat zo vaak op de verpakking prijkt. En als het niet de vloer zelf is, dan is de kans groot dat de sporttechnische laag, het infill, de keuring of het onderhoud een Nederlands tintje heeft. Het is daarom niet verrassend dat Nederland ruim vertegenwoordigd is op de FSB-beurs in Keulen. Met name de kunstgrasindustrie grijpt de gelegenheid aan om zijn laatste ontwikkelingen te tonen. Fieldmanager maakte een rondje langs de diverse exposanten om alvast te horen wat bezoekers kunnen verwachten.

Breed portfolio

Alle vooraanstaande tufters zijn in Keulen aanwezig met een eigen stand. Onder meer Act Global, Desso, Domo, Edel Grass, Fieldturf, Greenfields, Lano en Limonta hebben ruimte geboekt waar bezoekers de laatste ontwikkelingen op kunstgrasgebied kunnen zien en ervaren. Volgens Friso

Schoonmaken van kunstgras is, tot op heden, niet opgenomen in de kwaliteitscriteria.

Nederlandse bedrijven leveren niet alleen; ze stellen ook de kwaliteit vast.

van den Berg van Edel Grass ontkomt de industrie er niet aan om ruim uit te pakken in Keulen. "De FSB-beurs is de meest vooraanstaande beurs in de kunstgrasindustrie. Hoewel de markt voor kunstgrasoplossingen voor voetbal, nog altijd onze grootste markt, zich langzaam lijkt te richten op vervanging van bestaande kunstgrasvelden, verwachten we dat bezoekers nog altijd op zoek zijn naar innovaties. Exposanten zullen daarom de gelegenheid aangrijpen om zich op hun beste manier te presenteren." Edel Grass

zal daarom in haar stand nogmaals benadrukken hoe belangrijk de systeembenadering is. "Wij spreken vooral over 'geëngineerde kunstgrassy-stemen omdat we namelijk exact weten van elke component hoe die zich zal gedragen en ontwikkelen in de toekomst. Kunstgrassy-stemen zijn voor ons 'exacte wetenschap'." Volgens Van den Berg is het noodzakelijk dat gereputeerde bedrijven zoals Edel Grass in staat blijven klanten te informeren. "De kunstgrasmarkt is nog altijd een groeimarkt en een toenemend aantal bedrijven

probeert een stuk van de markt mee te pikken. Maar het ontwikkelen en produceren van hoogwaardige kunstgrassy-stemen is bij lange na niet zo eenvoudig als menigeen denkt. Desalniettemin houdt de toenemende concurrentie ons scherp." Die concurrentiestrijd is belangrijk, stelt Van den Berg. "Er is nog altijd ruimte voor groei in de markt. We verwachten dat de grootste groei 'm zit in het marktsegment waar de prijs belangrijker is dan de kwaliteit. Dit kan echter een bedreiging vormen voor de industrie omdat de kans bestaat dat bedrijven minder investeren in nieuwe ontwikkelingen. Wij vinden het belangrijk om ons naast dit segment ook 'high-end'-sportsystemen te blijven ontwikkelen." Een van die uitbreidingen van de portfolio die Edel Grass zal laten zien tijdens de FSB-show, is een 'geweven' tapijt. "Dit concept hebben we ontwikkeld in samenwerking met TenCate en Oranjewoud en moet ons antwoord worden op de vraag naar milieuvriendelijker kunstgras." Hoe Edel Grass dat dan ziet, is iets wat ze pas tijdens de FSB-beurs willen onthullen.

Er is nog altijd ruimte voor groei in de markt

Onvermijdelijk maar onopgemerkt

Het zijn niet alleen de leveranciers van volledige systemen die nadrukkelijk aanwezig zijn op de FSB-beurs. Ook fabrikanten van componenten maken van de gelegenheid gebruik zich van hun beste kant te tonen en om (oude) contacten aan te halen. "Wij staan dit jaar voor de vierde keer op de FSB-beurs omdat het een goede gelegenheid voor ons is om onze klanten te ontmoeten", zegt André Piels van shockpadleverancier Schmitz Foam. Volgens Piels is het een vertekend beeld dat shockpads 'nieuw' zijn. "Wij produceren al vanaf 2002 shockpads voor toepassing in sportvelden, maar de markt in Nederland en België was er tot dusver een waar wordt gekozen op basis van prijs in plaats van kwaliteit. Dit in tegenstelling tot landen zoals in bijvoorbeeld Scandinavië. Er begint nu echter langzaam verandering in die markt te komen", zegt Piels, die opmerkt dat de prijs van een shockpad slechts tien procent van de totaalprijs voor een nieuw kunstgrasveld uitmaakt.

Dat een veld met een shockpad anders is dan eentje zonder, probeert Sekisui Alveo aan te tonen op de stand. "We hebben veel tijd en energie gestoken in het onderzoek naar het ver-

schil in performance en de resultaten laten we zien tijdens de FSB-beurs”, verklaart Frenk Stoop. “Wij zijn van mening dat het onontkoombaar is om een shockpad toe te passen onder een kunstgrasveld en we zullen laten zien waarom.” Volgens Stoop is een shockpad essentieel om de veiligheid en spelkarakteristieken op een kunstgrasveld te waarborgen. “Een veld voorzien van alleen rubber-infill, zal uiteindelijk compacter en harder worden. Maar dankzij toepassing van een shockpad kan dat proces worden vertraagd of zelfs worden voorkomen.” Om in te spelen op de toenemende vraag naar shockpads voor sporttoepassingen heeft Sekisui Alveo zich een nieuwe identiteit aangemeten. “Het is voor ons belangrijk om beschouwd te worden als een serieuze speler op deze markt. Bij veel kopers ontbreekt het nog altijd aan voldoende kennis, dus is het aan ons om ze vakkundig te informeren.”

Voor Arnoud Fiolet van de European Turf Group zal de beurs in Keulen de eerste keer zijn dat hij zijn nieuwe oplossing voor shockpads kan laten zien aan een groter publiek. “De UltraBaseSystem-oplossing is afkomstig uit Amerika waar het wordt toegepast in American-footballvelden. Het bestaat uit geperforeerde plastic panelen die aan elkaar worden geklikt. Het systeem vergt een minder hoge onderbouw, waardoor het milieuvriendelijker is omdat er minder zand hoeft te worden afgegraven. Daarnaast kan het systeem eenvoudig worden verplaatst en hebben tests aangetoond dat het bijzonder goede spel- en sporttechnische eigenschappen heeft”, meldt Fiolet. “Dit systeem zou daarom ook een goede oplossing zijn voor scholen en speelterreinen waar veiligheid van kinderen belangrijk is.”

Experts bepalen

Bezoekers van de FSB-beurs zullen ongetwijfeld bij elke stand te horen krijgen dat de gepresenteerde oplossing de ‘beste’, ‘goedkoopste’ of ‘meest effectieve’ oplossing is, maar het is nog altijd aan de testinstituten om te bepalen of een kunstgrasveld uiteindelijk ook voldoet aan de norm. Testinstituut Isa Sport doet dat wereldwijd en grijpt de FSB-beurs aan om inzicht te geven hoe er wordt getest. “ISA Sport doet zowel laboratorium- als veldtesten en is geaccrediteerd door alle grote sportbonden”, legt René van Bremen uit. “We hebben een bescheiden stand, maar groot genoeg om relaties te ontvangen en te laten zien hoe we internationaal georganiseerd zijn.” Volgens Van Bremen is het belangrijk dat de klanten beter zicht krijgen op de achtergrond

van Isa Sport. “Isa Sport is zo’n vijftig jaar oud en werkt inmiddels al ruim tien jaar wereldwijd, waardoor we beschikken over veel expertise. We hebben de afgelopen jaren vooral onze efficiëntie verbeterd.” Hoewel de bestaande kwaliteitsnormen voor sportvloeren tegenwoordig streng zijn, ziet Van Bremen nog altijd ruimte voor verbetering. “Er zijn nog altijd landen waar velden niet getest hoeven te worden. Wij werken eraan, samen met de internationale sportbonden, om standaarden en testmethodes geaccepteerd te laten worden door lokale sportbonden over de gehele wereld.”

Stuiteren voor aandacht

Het ontbreken van standaarden in sommige landen maakt dat kunstgras nog altijd voer voor discussie kan zijn zolang claims niet kunnen worden geverifieerd. Een van de meest besproken componenten voor kunstgrassystemen in de afgelopen jaren is infill. In Nederland zijn nu echter richtlijnen vastgesteld die toestaan dat ook rubber van vermalen autobanden wordt gebruikt. Voorwaarde is dat er een onderlaag van zand en lava onder het kunstgrasveld gebruikt wordt die voorkomt dat zink, dat uit het rubbergranulaat loogt, binnen de technische levensduur van het kunstgrasveld in het milieu terecht komt. Bert Kösters van Granuflex maakt er niet om. “Steeds meer bedrijven in de kunstgrasindustrie omarmen het cradle-to-cradle-principe. We beschouwen

Het is in onze ogen ontkoombaar geworden om shockpads toe te passen

dat als positief.” Ook Kösters merkt op dat in Nederland nog altijd de prijs leidend is. “Dat is gunstig voor ons omdat rubber van vermalen autobanden nog altijd het goedkoopste is.” Toch werkt ook Ganuflex aan een product dat moet inspelen op de toenemende vraag voor kwaliteit. “Ik kan er op dit moment nog niet veel over zeggen, maar we hopen later dit jaar een nieuwe en betere kwaliteit infill op de markt te kunnen introduceren. Met een beetje geluk kunnen we wat laten zien tijdens de FSB-beurs.” Volgens Kösters zit de bedreiging voor autobandenrubber ‘m niet in het product zelf, maar meer in de onwetendheid over de bron. “Er komen steeds meer buitenlandse aanbieders van dit product. Maar die hoeven, in tegenstelling tot in Nederland, vaak niet te voldoen aan allerlei strenge eisen. Je weet daarom niet wat de kwaliteit van de banden is die ze gebruiken voor hun product.” De kwaliteit van de grondstof voor Terra Sports Technology is iets waarover Bart Wijers zich helemaal niet druk maakt. “Ons TPE-infill-materiaal

Tijdens de Olympische Spelen van 2012 spelen de hockeysers op blauw kunstgras uit Nederland.

wordt speciaal gemaakt voor deze toepassing. De kwaliteit van onze grondstoffen houden we daarom nauwkeurig in de gaten, temeer omdat we een nieuw infill-materiaal presenteren dat bijdraagt aan de sporttechnische kwaliteiten van een veld." Tot dusver was de rol van infill-materiaal voornamelijk om noppen van voetbalschoenen de gelegenheid te bieden om 'in' het veld te zakken. Bovendien was de laagdikte bepalend voor het absorberend vermogen van het veld omdat er nu eenmaal ruimte nodig is tussen de korrels om een soort veerwerking te krijgen. "Tijdens de FSB-beurs laten we een infill-materiaal zien dat we hebben ontwikkeld samen met onze Italiaanse partner SO.F.TER. Het betreft een holle infill-korrel waarbij een soort rietje geproduceerd wordt dat om de twee millimeter wordt afgeknipt. Daardoor ontstaat een cylinder met een constant gedrag wat efficiënter is; we behalen shockabsorptieniveaus die eerder ondenkbaar waren." Omdat het infill-materiaal van Terra Sports Technology speciaal geproduceerd wordt, kan de kwaliteit worden afgestemd op de wensen van de klant, claimt Wijers. "We kunnen de stijfheid van het materiaal aanpassen, waardoor men met minder infill-materiaal kan voldoen aan hogere eisen. Dat maakt dat de besparing op een kunstgrasveld groter wordt."

'Schoon' als onderhoudsnorm
Autobandenrubber of rubber, speciaal geprodu-

ceerd voor toepassing op een kunstgrasvoetbalveld; wat men kiest, maakt niet uit, uiteindelijk zal het veld ook moeten worden schoongehouden. Als het aan Hessel Rozema van Redexim ligt, dan zal de Verti-Top Vac het leeuwendeel van de velden op zich nemen. "We hebben de configuratie van onze bestaande Verti-Top Vac veranderd, waardoor ze het vuil beter opneemt. Het afzuigsysteem creëert aanzienlijk meer vacuüm en verwijdert zelfs de kleinste stukjes vuil." Rozema is van mening dat clubs en gemeenten er goed aan doen te beschikken over hun eigen testmateriaal om de basiskwaliteit van een kunstgrasveld te kunnen beoordelen, waardoor ze een beter beeld hebben van de kwaliteit van hun eigen onderhoud. "Kwaliteitscriteria zoals de balrol, balstuit en infill-hoogte kan men prima zelf in de gaten houden door de aanschaf van de simpele versies van de apparaten die door testinstellingen worden gebruikt bij het testen. Het onderhouden van een veld is namelijk niet ingewikkeld. Wanneer men zelf de kwaliteit in de gaten kan houden, is men ook beter op de hoogte van het resultaat van het onderhoud." Dat neemt echter niet weg dat bepaalde aspecten van onderhoud nog altijd zijn voorbehouden aan specialisten. Het schoonhouden van een veld is een daarvan. "Velden die niet schoon zijn, kunnen uiteindelijk zelfs invloed hebben op de gezondheid van spelers. Er bestaan namelijk geen richtlijnen voor 'schoon', waaraan een veld moet voldoen. Het

verwijderen van blaadjes en takjes wil namelijk nog niet garanderen dat een veld echt schoon is. Tussen de vezels bevinden zich ook veel bacteriën die ontstaan uit organische stoffen als huidschilfers, bladeren of vogelpoep, en eventueel infecties kunnen veroorzaken bij schaaf- of open wonden, of die via de mond en ogen het lichaam kunnen binnendringen."

We kunnen de stijfheid van infill aanpassen

Het is duidelijk dat het de kunstgrasindustrie nog altijd niet aan argumenten ontbreekt om hun waar en service aan te prijzen en bezoekers te overtuigen. Van 26 tot en met 28 oktober is iedereen echter in de gelegenheid om alle partijen te zien en te bezoeken in het beursgebouw in Keulen om uiteindelijk zelfstandig tot een besluit te komen. Mocht men daarna echter nog twijfelen, dan is er nog altijd het Nationaal Sportvelden Congres op 24 november in Zwolle. Meer dan dertig sprekers zullen daar stilstaan bij de diverse aspecten rondom het ontwerp, de bouw en exploitatie van een kunstgrasveld. Hopelijk stelt de combinatie van al die kennis fieldmanagers beter in de gelegenheid om tot de juiste keuze te komen.

Zien doet geloven!